دبدعاتونه کرکه وکه

مؤلف: سماحة الشيخ

عبدالعزيز بن عبدالله بن باز

ژباړن: قاضي محمد شعيب (صافي)

Download from:aghalibrary.com

Pustu
29

Kingdom of Saudi Arabia
The Cooperative Office For Call And Guidance
To Communities at Um Al-Hammam
Under the Supervision of the ministry of Islamic Affairs
Endowment Guidance & Propagation
Tel. 4826466 / 4884496 Fax 4827489 - P.O. Box 31021 Riyadh 11497

ⓒ المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

ابن باز ، عبد العزيز بن عبدالله

التحذير من البدع .ـ حائل .

٦٤ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٨ - ١ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

١ - البدع في الاسلام　　　أ - العنوان

ديوي ٢١٢،٣　　　١٨ / ١٨٦٨

رقم الايداع ١٨٦٨ / ١٨

ردمك : ٨ - ١ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

Download from:aghalibrary.com

فَلْيَحْذَرِ الَّذِيْنَ يُخَالِفُوْنَ عَنْ اَمْرِهٖ اَنْ تُصِيْبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ يُصِيْبَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ -

(قرآن کریم)

التحذير من البدع

دبدعاتو نه کرکه وکه

مؤلف : سماحة الشيخ عبدالعزيز بن عبدالله بن باز

ژباړن : قاضي محمدشعيب (صافي)

Download from:aghalibrary.com

دکتاب نوم : دبدعاتونه کرکه وکه
دبحث موضوع : دمیلاد النبی(ص)، معراج دشپی او د شعبان
دپنځلسمی شپی دمجلسونو جوړولو شرعی حیثیت
مؤلف : سماحة الشیخ عبدالعزیز بن عبدالله بن باز
ژباړن : قاضی محمدشعیب (صافی)
ناشر : مکتبة الامام محمد بن اسماعیل البخاری
د چاپ نیته : ١٤١٤هـ ق
د لومړی چاپ شمیر : ١٠٠٠ توکه
د دوه یم چاپ شمیر : ١٠٠٠ توکه

Download from:aghalibrary.com

د دوه یم چاپ مقدمه

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمده ونصلی علی رسوله الکریم و بعد :

دا خبره هر چا ته په ډاګه ده چې د دعوت إلی الله مسئله لکه څنګه چې منحصره د کوم هیواد ، سمت، نژاد ، قوم، ډلې او فرد پورې نه ده دغه راز په خپله دعوت إلی الحق هم د کومو خاصو وسائلو او طریقو پورې اختصاص نه لرې بلکښې متعددې لارې چارې وجود لرې چې د امر بالمعروف او نهی عن المنکر او یا په بل عبارت د اسلامې دعوت د عمومیت او پراختیا میندلو په برخه کښې کمك او مرسته کوی .

د دې جملې نه د لیکوالانو سره د کتابونو د چاپ په قسمت کښې تعاون او د کتابونو، رسائلو او نورو نشراتې موادو مجانا او وړیا توزیع کول. او دغه ډول د عامو مسلمانانو د مطالعې او اګاهې په خاطر د کتابخانو جوړول او د مطالعې او لیکنې لپاره زمینه برابرول د یادونې اوړام وړ ټکې دې .

د مشهـ محدث محمد بن اسماعیل بخاری (رح) په نوم

Download from:aghalibrary.com

کتابخانه یا کتاب تون چې اوس الحمد لله دعامو مراجعینو پر مخ خلاصه او پرانستې ده د دعوت په دغه ساحه کښې یو مثبت او اغیزمن گام اخستل بلل کیدای شي .

د دغـه رسـالې د دوه یم ځل لپـاره چاپ او په لړ وحـت کـبـې د لومړۍ ځل یو زر چاپ شویو ټوکونو تمامیدل او ورسره د علاقه مندانو لخوا شوق او علاقـه درلودل په حقـیقت کښې له یو پلوه ددې خـبـرې د ژوت والې او ثبـوت نښـانه ده چې خلك اوس په غـوڅ اکـثـریت سـره په گـردو چارو کـښې د عـمل کـولو لپـاره د مسنونه طریقو د لټـولو او پیژندلو په باره کښې زیاته مـینه او دلچسـپي لري او دهری هغـه وسـیلې په لاس تـه راوړلو کـښې چې د هغې په ذریعه سره د اسلام واقـعي روح او حقـیقت درك کـیږي یو د بل نه سـبـقت او وړانه والې کـوي، او د بل پلوه د حق پرسـتـو علمـاؤ په ضـد د مبـتـدعـینو مـلایانو او د هغـوی د پلویانو د ناوړه تبلیـغـاتو د بې اثره پاتې کیـدو په باب یو سـتر دلیـل دی .

د کـتـاب د دوه یم ځل چاپ په وخت مـونږ ته دا فـرصـت په لاس راغـې چې د پښـتـو هغـه شـمـیـرتورې کـوم چې په لومړی چاپ کښې د قلمي اصلاح نخـه پاتې شوي وه اصلاح او درست

Download from:aghalibrary.com

شــول، او همــدارنگه ځنی اياتونه چی حــرکــات وربانډی نه ؤ ليکل شوی او د عامو وګړو لپاره وربانډی تلفظ کول سخت او مـشکل ؤ په هغو باندی حرکـات وليـکل شـول او اوس د هر چا لپاره په اسانه سره د استفادی وړ وګرځيدل.

الله پاك دی مونږ ته په شريعت باندی د عمل کولو توفيق راکړی او زمونږ ټول نيك اعمال دی زمونږ لپاره د نجات ذريعه او وسيله وګرځوی .

وصلی الله تعالی علی خير خلقه محمد وآله واصحابه اجمعين.

محمد شعيب "صافی" - کنـړ - افغانستان

Download from:aghalibrary.com

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

ځنی خلك په دی عقیده دی چی دین دهر سړی دخپل فکر او خوښی شی دی او هر چاچی کومه طریقه دعبادت لپاره غوره کړه او په هغی سره یی عمل تر سره که، دده دنجات او سعادت وسیله گرځی؛ اما حقیقت دا دی چی ددنیا او آخرت کامیابی یواځی درسول الله صلی الله علیه وسلم په مبارکو سنتو او طریقو کښنی ده او له دینه پرته نوری ټولی لاری چاری په هر نوم او دستور سره چی او نومولی شی تلل وریاندی انسان دتاوان، هلاکت، او تباهی کندی ته غورځوی، ځکه الله پاك ددغه امت دهدایت اولارښونی لپاره رسول الله صلی الله علیه وسلم رالیږلی دی او د دین په ټولو امورو کښنی یی پر اسلامی امت باندی دهغه پیروی او متابعت فرض او لازمی گرځولی دی، او درسول الله صلی الله علیه وسلم پریکړوته غاړه ایښودل او په طریقو او سنتو باندی یی ورله تلل او خوښی څرگندول دایمان لپاره اساس او بنسټ تاکلی دی، الهی فرمان په دی برخه کښنی داسی هدایت ورکړی دی.

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ

لَا يَجِدُوْا فِيْ اَنْفُسِهِمْ حَرَجاً مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوْا تَسْلِيْماً ط

او دغه راز الله(ج) د رسول الله صلی الله علیه وسلم داوامرو او احکامو څخه مخالفت دهلاکت او عذاب باعث خودلی دی او دغه لوی خطرته یی مسلمانان په خپل مبارك قول سره داسی متوجه کړی دی: فَلْيَحْذَرِ الَّذِيْنَ يُخَالِفُوْنَ عَنْ اَمْرِهٖ اَنْ تُصِيْبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ يُصِيْبَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ.

که دخدای تعالی د رضا او خوشحالی په لټولو کښی په انصاف سره دقران کریم نصوصو او درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارکو احادیثو ته نظرواچول شی حتما سړی دی نتیجی ته رسیږی چی ددنیا اوآخرت کامیابی او دالله تعالی رضا او خوشحالی صرف درسول کریم صلی الله علیه وسلم په تابعداری سره ترلاسه کیدای شی، ځکه چی قرآن کریم فرمایی: قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوْنِيْ يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ د رسول الله صلی الله علیه وسلم پیروی دانه ده چی سړی فقط یو څو اوامر عملی کړی او دیو څو مناهیوو څخه ځان وساتی، بلکښی درسول کریم صلی الله علیه وسلم پیروی عبارت له دینه ده چی مسلمان په بشپړه توګه خپل ټول کړه وړه دنیوی وی او که اخروی وی، د راحت په حالت کښی وی او که دتکلیف په وخت کښی وی

دخوشحالی په صورت کښی وی او که دغم په مهال کښی وی، په عباداتو کښی وی او که په معاملاتو کښی وی لنده داچی په هرڅه کښی او هر وخت کښی یی د رسول الله صلی الله علیه وسلم په طریقو باندی درست عیار او عملی کړی او په هیڅ شی کښی دپیغمبر علیه السلام داحکامو او سنتو مخالفت ته زړه ښه نه کړی.

د اسلام دسپیڅلی دین لوی خصوصیت او امتیاز دا دی چی په دغه دین کښی صرف دالله جل جلاله قول او درسول اکرم صلی الله علیه وسلم ارشادات، هدایات او سنت د دلائلو په برخه کښی مدار داعتبار دی او دبل هرچا قول او فعل ولوکه دا ډیرغټ شخص ته منسوب هم وی، خوکله چی دالله او دالله درسول داحکامو مخالف وی داعتبار وړنه دی همدا وجه ده چی علماء وایی: هرڅوک چی درسول الله صلی الله علیه وسلم دحکم خلاف کوم عمل وکړی اویا کومه طریقه ایجاد کړی اګر چی ددین په نیت سره وی خوبیاهم کونکی یی ګناه ګار او عمل یی کوته او مردود دی لکه چی پیغمبر علیه السلام فرمائی:

(مَنْ اَحْدَثَ فِی اَمْرِنَا هذاَ مَالَیْسَ مِنْهُ فَهُوَرَدٌّ) .

په دین کښی بدعت ددغه ډول اعمالو دجملی څخه شمیرل

کیږي او دا داسي عمل دی چي فاعل او کونکی یې ددین په صبغه او جامه کښي په دې عقیده باندي تر سره کوي چي ګواکي دا ددین جزء او نیك کار دی، حال داچي دا ددین جزنه بلکښي په اسلام کښي نوی راپیدا شوی عمل یې چي په شرع شریف کښي دهغې لپاره کوم اساس او بنیاد نه شي پیدا کولی، نه په قرآن مجید کښي دهغې په باب کوم اصل مندلی شي او نه ورله په احادیثو کښي دمشروعیت دلیل ښودلی شي، اونه په خیرالقرون کښي ددغه عمل دانجامولو په برخه کښي دچاقول او فعل دسند په توګه وړاندي کولی شي.

رسول الله صلی الله علیه وسلم په یو مبارك حدیث کښي هرنوی پیدا شوی عمل په دین کښي بدعت بللی دی او هر بدعت ته یې ګمراهي ویلې ده او دهرې ګمراهي انجام یې جهنم ښودلی دی، (کل محدثة بدعة وکل بدعة ضلالة وکل ضلالة في النار) الحدیث.

شیخ عبدالعزیز عبدالله بن باز دسعودي عربستان دافتاء دعوت او ارشاد رئیس په اوسني عصر کښي واقعا یو داسي شخصیت دی چي داسلامي امت دعقائد و او اعمالو د اصلاح په برخه کښي د دعوت او تبلیغ وظیفې ته په خاص اهمیت

قائل دی او په دغه ساحه کښی داسبابو او وسائلو په عمومیت او پراختیا کښی په اخلاص او صداقت سره هڅه او کوښښ کوی، ترڅو مسلمانان دشرك، بدعت او رسوماتو په ناوړه عواقبو باندی خبر شی چی بیا دقرآن کریم او احادیثو په رڼا کښی دشرکی عقیدی، او مزخرفو خودساخته اعمالو څخه ځانونه وساتی.

دشیخ ابن باز یوه رساله د (التحذیر من البدع) په نوم چاپ شوی ده، په دغه رساله کښی نوموری دمیلاد النبی صلی الله علیه وسلم په نوم مروجه محفلونه او مجالس جوړول او اهتمام دغه راز د رجب دمیاشتی په آخره کښی دمعراج دشپی په نوم دیوی شپی لمانځل، او همدارنګه دبرات یعنی دشعبان دپنځلسمی شپی خاص ډول اهتمام او درناوی او دغه شپه دیوځانګړی قسم عبادت لپاره اختصاصول ناروا او بدعت ګڼلی دی او دقرآن کریم او نبوی سننو په استنادیی ددغو محدثو عملونو بطلان او عدم مشروعیت په ډیره معقوله او مدلله توګه سره ثابت کړی دی.

دغه بدعت (دمیلات مروجه محفل) د (۷) اوومی پیری په لومړۍ لسیزه کښی لکه چی ابن خلکان لیکلی دی په (٦٠٤)هـ

کال کښی د مظفرالدین کوکری بن اربل په نوم دیو مسرف پاچا لخوا چی د دین څخه ناخبره ؤ او یو دنیا پرست ناکاره عالم یی ملګرتیا کوله، دموصل په ښار کښی کیښنودل شو، او کوم عالم چی ددغه بدعت دایجاد په برخه کښی یی پاچاته دجواز مشوره ورکړی وه دهغه په باب ذهبی په دول الاسلام کسی لیکلی دی چی دهغه نوم عمر بن وحید ابوالخطاب متوفی ۶۳۳ هـ ق ؤ.

حافظ ابن حجرعسقلانی دلسان المیزان په ٤ ټوک ۲۹٦ مخ کښی ددغه مزخرف عالم په باره کښی داسی لیکلی دی:

ده به ددین دائمه وو او اسلافوپه شان کښی ډیره زیاته بی ادبی او ګستاخی کوله، دګنده او قبیحی ژبی څښتن ؤ، نهایت زیات احمق او مغرور ؤو، او ددین په امور کښی ډیر بی پروا او سست ؤ،علماؤ ویلی دی چی دپاچا مطلب ددغه بدعت په رواجولو کښی ځان ته دعوامو پام را اړول او دخپلی واکمنی استحکام ؤ، او همدغه وجه وه چی کال په کال به یی ددغه محفل دمراسمو په تر سره کولو باندی دلکونو رپو مصارف کول.

علامه ذهبی د دول الاسلام په ۲ ټوک ۱۰۳ مخ کښی په

دی هکله داسی لیکلی دی (وکان ینفق کل سنة علی مولد النبی صلی الله علیه وسلم نحو ثلاث مائة الف) یعنی هرکال به یی د رسول الله صلی الله علیه وسلم دمیلاد دلمانځنی په مناسبت جوړ شوی محفل باندی تقریبا دری لکه روپی مصرف کولو. اما روسته بیا په نورو سیمو کسی هم دبدعت پسنده اشخاصو له خوا دغه محدث عمل ته هوا ورکړل شوه او عمومیت یی ومنده، ولی دهند په نیمه وچه کښی چی سړی په دی ورروستیو پیړیو کښی دهندوستان او ورسره په ګاونډکښی دپرتو هیوادونو پخوانی او وسنی تاریخ ددین په لحاظ سره مطالعه کوی نو وینی چی ددغه بدعت او په عامه سطحه دنورو بدعاتو په رواجولو کښی خودغرضه حاکمانو او علماء سوء په ګډه سره رول لوبولی دی او لا کله چی واکمنی طبقی دغه ناکاره علماء دخپلو ګټو دساتلو په خاطر په څنګ کښی نیولی دی نو دغه مزخرفه او ماده پرست علماء بیا دهغوی دنفوذ نه په استفادی کولو سره دبدعاتو او رسوماتو په ترویج اوعمومیت کښی ځانونه بنه ستړی ستومانه کړی دی او بالخصوص شیعه وو او بریلیانو ترټولونه زیاتی په دغه ناولی دنده کښی غوټی وهلی دی.

ما دغه رساله «التحذیر من البدع» له دی امله په پښتو

ژبه ترجمه کړه چې ددغه لسان ویونکي او لوستونکي له یوخوا د دلائلو په رڼا کښې په دې پوه شي چې داسلام په مکمل کړې شوې دین کښې دغه اعمال چې دبحث موضوع ده او په دې زمانه کښې یې دبل هروخت په نسبت بازار زیات تود دی، کوم شرعي حیثیت نه لري بلکښې د شریعت خلاف نامشروع او محدث عملونه دي او ځان ساتنه ترینه ضروري او لازمي خبره ده، او دبل پلوه دبدعاتو ناوړه اثراتو او عواقبوته هم پام لرونکي اووسي ځکه اکثر خلک دبدعاتو په مهلك جال کې گیردي او په دې گمان چې گڼي دآخرت لپاره دثواب ذریعه او نیك کار دي تر آخره پورې پکښې اخته وي او بالآخره عمر یې پای ته ورسیږي اوهمدغسې بې توبې مړشي. (وَهُمْ يَحْسَبُوْنَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُوْنَ صُنْعًا) .

الله پاك دې مونږ ته په سمه لاره دتللو توفیق راکړي، دبدعاتو، خرافاتو، او هردول باطل او ناروا ؤ څخه مو دې په امان کښې وساتي، وماذلك علی الله بعزیز صلی الله تعلی علی خیر خلقه محمد واله واصحابه اجمعین

قاضي محمد شعیب «صافي»

بسم الله الرحمن الرحيم

لومړی رساله

الحمدلله والصلوة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن اهتدى بهداه اما بعد:

د رسول الله صلى الله عليه وسلم دنيك مرغه ميلاد (زيږيدنى) دلمانځنى په مناسبت دخصوصي غونډو جوړولو او په دغو غونډو كښې دپيغمبر عليه السلام داحترام لپاره په دې عقيده چې دى محفل ته تشريف راوړى، پاڅيدل او قيام او په يوه ځانګړې توګه دسلام ادا كول، او دغه راز پكښې دځنو نورو مراسمو داجرا كولو په هكله دډيرو كسانو لخوا ځوځوواره داپوښتنه وشوه چې دغه عمل دشريعت له مخې څه حكم لرى؟

ځواب: د رسول الله صلى الله عليه وسلم دزيږيدنى او يا دبل چا دزيږيدنى د لمانځنى په مناسبت غونډه (دمولود په نوم محفل) جوړول شرعا بالكل جواز نه لرى ځكه چې دا عمل[1]

١- دبحث موضوع هغه مروجه مجالس او محفلونه دى چې د ربيع الاول دمياشتى په ١٢ نيټه او يا ددغه ورځې پمناسبت سره په نورو وختو كښې دخاصو مراسمو شرطونو مصارفو او قيوداتو په ترڅ كښې منعقد كيږى. مترجم

بدعت او په دین کښې نوی طریقه ده، او داله دی امله چې دعه عمل نه رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپله کړی دی او نه په خیرالقرون (غوره پیړیو)کښې ـــ

درسول الله صلی الله علیه وسلم راشده خلیفه ګانو او نورو صحاب وو او تابعینو رضوان الله علیهم اجمعین ددغه عمل داهتمام په برخه کښې اقدام کړی دی، او حال دا چې دوی درسول الله صلی الله علیه وسلم په طریقو او سنتو باندی ترټولو خلکو ښه پوهیدل او له هرچانه دوی دنبی علیه الصلوة والسلام سره زیاته مینه او محبت درلوده او په ټول امت کښې دوی درسول الله صلی الله علیه وسلم دشرع او قانون زیات تابعدار او پیرو وو، درسول الله صلی الله علیه وسلم ارشاد مبارك دی فرمائي: (مَن أَحدَثَ فی أَمرنَا هذَا مَالَيسَ مِنهُ فَهُوَرَدٌ)[۱] او په بل حدیث کښې نبی علیه السلام فرمایلی دی: (عَلَيكُمْ بِسُنَّتِى وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِى تَمَسَّكُوابِهَا وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ وَاِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الاُمُورِ فَاِنَّ

۱- ژباړه: د اسلام په دین کښې چې چا داسې نوی کار اضافه کړو چې ددین څخه نه وی هغه عمل مردود دی دمنلو وړنه دی.

كُلُّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَة)[١]

په دغو دواړو مبارکو احادیثو کښې دبدعاتو ارتکاب په کلکه سره منع شوی دی او دمبتدعینو دپاره سخته ویره او تحذیر بیان شوی دی. الله جل جلاله په خپل مبین کتاب کښې په دی هکله فرمائی: (وَمَا اٰتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُم عَنهُ فَانتَهُوا)[٢]

او همدارنګه الله تعالی فرمائی: فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ اَمْرِهٖ اَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ[٣] .

او بل ځائی فرمایلی دی: (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِىْ رَسُولِ اللّٰهِ

١- پرتاسی باندی ځما دسنتو او طریقو عملی کول او پابندی لازم ده او له مانه وروسته ځما دهدایت مندوونکو خلفاء دطریقو کلك پابند شی، منګولی ورباندی ولګوی اوعمل پری وکړی او په دین کښی دنوو راپیدا شویو اعمالو څخه ځان وژغوری ځکه په دین کښی دهرنوی عمل انجامول بدعت دی او هر بدعت (بدعت کونکی) ګمراه دی.

٢- سورة حشر :(٧) او هغه څه چی درکړی تاسوته رسول (دالله) نووائی خلی وینسی قبول ئی کړی، او هغه څه چی منع کوی (رسول الله) تاسی له هغه څخه، نو بیرته شی تری (مه ئی غواړی).

٣- سورة النور : (٦٣) پس ودی یریږی هغه کسان چی مخالفت کوی له امره (حکمه) ددغه رسول ځما، له دینه چی ورسیږی دوی ته څه فتنه (آفت په دنیا کښی) یا ورسیږی دویته عذاب دردناك (په آخرت کښی).

أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللّٰهَ كَثِيْرًا(١).

همداول الله پاك مهرباني كوى او فرمائى: وَالسّٰبِقُوْنَ الْاَوَّلُوْنَ مِنَ الْمُهٰجِرِيْنَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُمْ بِاِحْسَانٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ تَحْتَهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا اَبَدًا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ(٢).

او همدغه راز الله تعالى فرمايلى دى:

(اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِيْ وَرَضِيْتُ

١- سورة احزاب : (٢١) خامخا په تحقيق دى تاسى ته (اى ويريدونكيو) په (كارد) رسول الله صلى الله عليه وسلم كښې اقتداء غوره، نيكه دپاره دهغه چاچى داريږى دالله تعالى اواميد لرى (دملاقات) او ورځى روستنى (قيامت) او ډير يادوى الله تعالى هم په خوله هم په زړه.

٢- سورة التوبة : (١٠٠) او هغه وړاندينى اولنى ايمان لرونكى له مهاجرينو او انصارونه او نور هغه كسان چى ددغه سابقانو متابعت يى كړى دى ددوى په احسان يعنى نيكى سره راضى شوى دى الله تعالى له دوى ځخه (دطاعت په قبول سره) او راضى شوى دى دوى له الله تعالى نه (دنعمت په وركړه) او الله تعالى دوى ته جنتونه تيار كړى دى چى ددغه جنتونو يعنى دونو او ماڼيو دلاندى به يى ويالى بهيږى او دوى به په هغو كښې دتل او هميش لپاره اوسيږى دغه (رضاء او جنت) ډير لوى برى دى.

لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِيْنًا[۱]

په قرآن کريم کښې دغه ډول آيتونه ددی موضوع په ارتباط زښت زيات دی، نو اوس چی دشه ځيل مولود د ثواب په نيت لمانځل کيږی نو دينه خو داسی ځرګنديږی چی (العياذ بالله) الله پاك ددی امت لپاره دين نه ؤ مکمل کړی او رسول الله صلی الله عليه وسلم هم دغه دين ځرنګه چی لازم او مناسب ؤ خپل امت ته نه ؤرسولی چی په عمل کښې يی راوستی وای، ترڅو روستنی خلك را پيدا شول او په اسلام کښې يی داسی نوی کارونه يعنی بدعات او خرافات چی شريعت دهغی اجازه نه وه ورکړی راپيدا کړل او دا په دی ګمان چی دا نيك کارونه دی، دين ورباندی کمال ته رسيږی او الله جل جلاله ته دتقرب وسيله ګرځی، حال داچی دابی له شکه ډير لوی خطرناك خيال دی، او په الله پاك او رسول الله صلی الله عليه وسلم باندی اعتراض او نيوکه ده کوم چی الله جل جلاله او دهغه رسول محمد رسول الله صلی الله عليه وسلم ترينه منزه

۱- سورت مائده : (۳) نن ورځ مکمل کړو ما تاسی ته دين ستاسی يعنی اصولا او فروعا، او تمام يعنی پوره می کړو خپل نعمت پرتاسی (ای مؤمنانو!) يعنی ددين په اکمال سره او غوره کړو ماتاسی ته اسلام ددين په لحاظ سره، يعنی په ټولو اديانو کښې ډير پاکيزه.

او مبراء دی، ځکه الله پاك دخپلو بندګانو لپاره دین پوره کړی دی او نعمت یی وریاندی تمام کړی دی.

رسول الله صلی الله علیه وسلم هم په بشپړه توګه سره دین بیان کړی دی او جنت ته دننوتو او دجهنم داور څخه دبچ پاتی کیدوټول طرق اولاری یی خپل امت ته په واضحه توګه ښوولی او په ګوته کړی دی، ځکه په صحیح حدیث کښی چی عبدالله بن عمرو رضی الله عنهما یی روایت کړی دی داسی راغلی دی: عن عبدالله بن عمرو رضی الله عنهما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم مابعث الله من نبی الا کان حقا علیه ان یدل امته علی خیر ما یعلمه لهم وینذرهم شرما یعلمه لهم، رواه مسلم فی صحیحه[1]

او دا ښکاره خبره ده چی زمونږ پیغمبر جناب محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د ټولو انبیاءُ غوره او آخرنی پیغمبر دی او د تبلیغ او نصیحت په لحاظ د ټولو څخه اوچت او اکمل

۱- دعبدالله بن عمرو رضی الله عنهما څخه روایت دی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی: الله پاك په هر نبی باندی دا لازمه کړی ده چی خپل امت ته د نیکو او غوره کارونو تعلیم ورکړی فائدی او ګټی یی ورته وښائی او دبدو(ناوړو) کارونو نه ورته دځان ساتنی په هکله توصیه وکړی او ویی ویره وی، دغه حدیث مسلم شریف پخپل صحیح کښی روایت کړی دی.

دی نو که چیری دمولود د لمانځنی په مناسبت مجلسونه جوړول د الله تعالی د غوره شوی دین یوه برخه وای، حتماً به دا عمل یا رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپل ژوند کښی په خپله انجام کړی وای او یابه دده صلی الله علیه وسلم صحابه ؤ رضی الله عنهم ددغه فعل کولو ته اقدام کړی وای خوکله چي په خیر القرون کښی یعنی په غوره شویو پیړیو کښی هم دغه عمل د چا لخوا ترسره شوی نه دی نو ثابته شوه چی دا داسلام د احکامو څخه نه بلکښی دا دهغو بدعاتو له جملی څخه دی چی په اسلام کښی نوی را پیدا شوی دی او نبی علیه السلام خپل امت ددغو ناجائزو کارونو د ارتکاب څخه ویرولی دی لکه چی په تیرو دوه مبارکو احادیثو کښی یی یادونه وشوه، او دغو دوه حدیثونو ته د معنی په لحاظ ورته نور ډیر احادیث هم شته چی دغه مدعی ثابته وی لکه دا قول درسول کریم صلی الله علیه وسلم شو چی دجمعی د ورځی په خطبه کښی یی وفرمایل:

اما بعد: فإن خیر الحدیث کتاب الله وخیر الهدی هدی محمدصلی الله علیه وسلم وشر الامور محدثاتها وکل بدعة ضلالة- رواه الامام مسلم فی صحیحه[1]

---

(۱) اما بعد: بیشکه د الله تعالی کتاب تر ټولو غوره کلام او بیان دی چی بهترینه طریقه دهمدی کتاب په ذریعه سره منڈل کیزی اودمحمد رسول الله->

په دی برخه کښې زښت زيات آياتونه او احاديث وارد شوی دی، او ددغه امت ډير زيات شمير علماؤ هم ددغه ډول محفلونو د انعقاد او جوړولو څخه انکار کړي دی او د ذکر شويو آياتونو او احاديثو او څنو نورو شرعی دلائلو په اساس يی هغه ناروا گڼلی دی او دهغی نه يی د منع کيدو او ځان ساتنی په باب يادونه کړی ده، البته بعضو متأخرينو ورته جواز ورکړی دی، خو هغه هم په دی شرط چی دغه غير مشروع شيان پکښی ونه کړای شی مثلاً درسول الله صلی الله عليه وسلم په ستاينه کښی غلو او تجاوز ونه کړای شی، د ښځو او نارينؤ تر مينځ اختلاط نه وی، د موسيقی او لهو ولعب نور وسائل پکښی استعمال نه شی، او همدارنگه څنی نور داسی اعمال پکښی ترسره نه شی چی د اسلام سپيڅلی قانون ناروا گڼلی وی او دوی يی په دی گمان کوی چی دا بدعت حسنه دی او جواز لری ځکه شرعی قانون دادی چی کله په کوم شی کښی په دينی لحاظ سره نزاع واقع شی نو دالله تعالی کتاب او د محمدصلی الله عليه وسلم سنتو او ارشاداتو ته يی وړاندی کوو

<-- صلی الله عليه وسلم سنت دخير او هدايت سرچشمه ده، او ترټولو ناوړه هغه کارونه دی چی په دين کښی نوی د ځانه اضافه او ددين جز وگرځول شی او هر نوی کار (بدعت) گمراهی او ضلالت دی.

او دقرآن کریم او احادیثو په رڼا کښې یې فیصله او پریکړه لټوو چي دالله او د رسول الله صلی الله علیه وسلم په دی برخه کښې څه فرمان دی لکه چی الله پاك فرمائی:

يَآ اَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوْا اَطِيْعُوْا اللّٰهَ وَ اَطِيْعُوْا الرَّسُوْلَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِيْ شَيْءٍ فَرُدُّوْهُ إِلَى اللّٰهِ وَ الرَّسُوْلِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَ الْيَوْمِ الآخِرِ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَاَحْسَنُ تَأْوِيْلاً. (۱)

دا رنګه الله پاك په بل ځای کښې فرمايلی دی: وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيْهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللّٰهِ (۲) ۰

مونږ دغه مسئله چی د مولود په مناسبت د محفلونو ځانګړی اهتمام دی د الله پاك کتاب ته واړندی کړه، الله جل جلاله په خپل کتاب کښې مونږ ته په فعل او ترك کښي د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او پیروی سره امر

(۱) نساء (۵۹): ای مؤمنانو! تاسی د الله حکم ومنی او دالله د رسول حکم ومنی او اطاعت وکړی د خاوندانو د حکم چی ستاسی څخه وي یعنی د مسلمانانو حاکمانو او مشرانو او که بیا مو په کوم شی کښې نزاع پیښه شوه نو الله طرفته یعنی دالله کتاب ته او رسول ته یعنی د رسول الله صلی الله علیه وسلم احادیثو ته یی راجع کړی که په الله او ورځ د آخرت باندی ایمان لری، او دا رجوع الله او رسول ته ډیره غوره ده او دا رجوع د عاقبت له جهته ډیره ښه ده.

(۲) شوری- ۱۰: او په هغه خبره کښې چی د کوم څیز په باب جګړه کوی تاسی پس د هغی حکم یعنی فیصله الله ته مفوضه ده.

کړی دی او ددی خبری آګاهی پکښی هم راکړی ده چي د اسلام سپیڅلی دین په تمامه معنی سره کامل (او مکمل دی)او ددی خبری د ثبوت کوم دلیل چی رسول الله صلی الله علیه وسلم ددغه محفل اهتمام په خپله کړی دی وجود نلری، نو معلومه شوه چی دا په هغه دین کښی نشته کوم چی الله پاك مونږ لپاره بشپړه کړی دی او درسول کریم صلی الله علیه وسلم په اتباع سره یی راته پکښی حکم فرمایلی دی، او دا ځکه چي مونږ دغه مسئله د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنتو ته هم راجع کړه او په هغی کښی مو ولیدل چی دا فعل نه رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپله کړی دی اونه یی بل چاته د هغی امر کړی دی او نه دده قدرمنو صحابؤ ددغه عمل په ترسره کولو کښی اقدام کړی دی، پس ددی ټولونه دا نتیجه په لاس راځی چی دا شرعی عمل نه دی بلکښی د هغو بدعاتو له جملی څخه دی چی نوی را پیدا شوی دی او دین ګډنل کیږی.

ددغه تحقیق په رڼا کښی چی هرڅوك لږ غوندی بصیرت و لری، حق یی خوښ وی او دحق په پلټنه کښی دانصاف نه کار اخلی په دی پوهیږی چی دمولود په مناسبت ددغه ډول مجلسونو ترتیب ددین دامورو څخه نه دی بلکښی هغه ناروا

عمل دی چی الله پاك او دهغه رسول صلی الله علیه وسلم یی په ترك او ورنه په اجتناب کولو سره مونږ ته امر کړی دی، او داچی په مختلفو سیمو کښی ډیر خلك دمیلاد په مناسبت غوندی او مجلسونه جوړوی نوعقل مند انسان باید په دی ونه غولیږی ځکه حق داشخاصو په کثرت سره نه پیژندل کیږی بلکښی حق یواځی دشرعی دلائلو په اساس پیژندل کیږی اوبس لکه چی الله پاك دیهودو او نصارا ږو متعلق فرمائي: (وَقَالُوا لَن يَّدخُلَ الجَنَّةَ الا من كَانَ هُوداً اَو نَصَارى تِلكَ اَمَانِيُّهُم قُل هَاتُوا بُرهَانَكُم اِن كُنتُم صَادِقِينَ) [1].

او په بل ځای کښی الله پاك فرمایلی دی: (وَاِنْ تُطِعْ اَكثَرَمَن فِی الأَرضِ يُضِلُّوكَ عَن سَبِيلِ اللهِ) [2].

اوبیا زیاتره دمولود په مناسبت دغه مجالس برسیره پردی چی بدعت دی نور یو زیات شمیر منکرات او ناروا اعمال

١- بقره : (١١١) وائي اهل کتاب له سره نه ننوځی جنت ته مگر هغه څوك به ننوځی چی یهودی یا نصرانی وی، دا ددوی نفسانی غوښتنی دیْ دوی ته ووایه راوړی خپل دلیل پردی خبره که په دی وینا کښی ریښتنی یی.

٢- انعام : (١١٦) او که متابعت وکړی ته دزیاتو هغه کسانو چی پا ځمکه کښی دی نو وابه دی ړوی دوی ای محمده ! دالله دلاری څخه.

پکښې ترسره کیږي مثلاً د نارینه وو سره دښځو اختلاط، ساز او سرود (آوازونه او غزلې ویل) دموسیقۍ دآلاتو غږول، دنشه یي او مخدره شیانو استعمال او څښل او دځنو نورو ناوړه اوغیر مشروع کارونو انجامول شول، او کله کله پکښې ددینه هم لوی جرم واقع کیږي چې هغه شرك اکبر دی، دمثال په ډول درسول الله صلی الله علیه وسلم په ستاینه او تعریف کښې غلو او بې ځایه مبالغه کوي، د اولیاء الله په مدحه کښې دحدنه تجاوز کوي، آواز او فریاد ورته کوي مرسته ورنه غواړي او داعقیده ساتي چې اولیاء عالم الغیب دي، او دغه راز بعضې نور ناروا کارونه شو.

او حال داچې په سیې روایت کښې راغلي دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: (ایاکم والغلوفی الدین فانما اهلك من کان قبلکم الغلو فی الدین).

په دین کښې دغلو او بې ځایه مبالغې څخه ځانونه وساتې ځکه ستاسې څخه مخکښې خلك په دین کښې دغلو او افراط په وجه هلاك شوي دي.

او په یو بل حدیث کښې چې امام بخاري(رح) روایت کړي دي نبي علیه السلام فرمایلي دي: (لا تطروني کما اطرت

النصاری ابن مریم انما انا عبد فقولوا عبدالله ورسوله) خرجه البخاری فی صحیحه من حدیث عمر رضی الله عنه.

(ځما دتعریف او توصیف په وخت کښی دحد څخه تجاوز مه کوی لکه څنګه چی نصرانیانو دعیسی بن مریم په باره کښی اوکړه او هغه ته یی د الله تعالی دځوی نسبت وکړ ، زه صرف بنده یم نو په دی اساس ځما په هکله او وایی: عبدالله ورسوله)

یعنی ځمادتوصیف په برخه کښی دومره افراط مه کوی لکه څومره چی نصاریٰ ژ دعیسی بن مریم په برخه کښی کړی ژ بی شکه زه بنده یم ماته دالله بنده او دهغه رسول او وایئ.

او بیا دحیران تیاوړ خبره خولا داده چی زیاتره خلك په دغه ډول کنفرانسونو کښی برخه اخستلو ته په زیات اهمیت قائل وی او دالله تعالی دحقوقو او فرائضو په اداء کولو کښی سست او مقصر وی حتی چی په جمع سره لمانځه ته هم حاضریدای نشی او په دی نه پوهیږی چی دڅومره ستری ګناه مرتکب وګرځیدل ولی دیته یی خیال قدری هم نه وی. بیشکه چی دا دایمان کمزوری او دالله تعالی دورکړی بصیرت کم والی دی، او په زړونو باندی د ډول ډول معصیتونو او ګناهونو

دزنگ تاثیر اواغیزه ده الله پاك دی مونږ او ټولو مسلمانانو ته ددغه مرض څخه شفاء نصیبه وګرځوی. (١)

او ځنی خلك په دی ګمان هم دی چی دغه محفل ته نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په خپله تشریف راوری چی له همدی امله یی داستقبال لپاره ودریږی سلام اداء کوی او هرکلی اهلا وسهلا وایی چی دا دیر لوی باطل او دبدترین جهل نتیجه ده ، ځکه رسول الله صلی الله علیه وسلم دقیامت دورځی نه مخکښی دخپل قبرڅخه نه راوځی او نه دچا سره ملاقات کوی او نه ددوی اجتماع ګانوته حاضریږی بلکښی دقیامت دورځی پوری په خپل قبر کښی مقیم او تشریف لرونکی دی او روح مبارك یی دعزت په مقام کښی درب العزت په وړاندی په اعلی علیین کښی قرار لری لکه چی الله پاك دالمؤمنون په سورة کښی فرمایلی دی: (ثُمَّ اِنَّكُم بَعدَذٰلِكَ لَمَيِّتُونَ ثُمَّ اِنَّكُم يَومَ القِيَامَةِ تُبْعَثُونَ) ٢

١- کله چی د رسول الله صلی الله علیه وسلم دمیلاد په مناسبت محفلونه او غونډی جوړول لکه چی تاسوته دشرعی دلائلو په رڼا کښی ثابته شوه کوم شرعی حیثیت نه لری نو دبل هرچا دزیږیدنی تلین چی په هرنوم سره لمانځل کیږی په طریق اولی سره غیر مشروع او ناروا عمل دی ولوکه دخلکو په نظر دیرغت اشخاص پکښی هم ګډون وکړی لکه په موجوده وخت کښی چی د پیرانو او ملنګانو په قبرونو او مزارونو باندی دعرس په نوم غونډی اومیلی جوړیږی او یو تعداد دپام وړ مذهبی او سیاسی اشخاص پکښی ګډون کوی. مترجم

٢- د المؤمنون سورة(١٥-١٦) بیا بیشکه تاسی پس له دی خامخا مړه کیدونکی یې، بیشکه تاسی دقیامت په ورځ کښی بیا ژوندی را پاڅولي شي.

اوهمدارنگه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي: قال النبي صلى الله عليه وسلم انا اول من يشق عنه القبر يوم القيمة وانا اول شافع وانا اول مشفع [١].

دغه مبارك حديث او پاسنى ذكر شوى مبارك آيت او هغه نور آياتونه او احاديث چى دغو دواړوته په معنى كښى ورته والى لرى ټول په دى باندى دلالت كوى چى رسول الله صلى الله عليه وسلم اوهم نور مړى به د قيامت له ورځى نه مخكى دخپلو قبرونو څخه نشى راوتلى، او دا دټولو اسلامى علماءُ په مينځ كښى مجمع عليها او متفقه مسئله ده چى هيڅ نزاع او اختلاف پكښى ددوى ترمينځ نشته، نو مسلمانانوته پكاردى چى دغه مسائل په پام كښى ونيسى او دهغو بدعاتو او خرافاتو څخه اجتناب وكړى كوم چى جاهلانو ايجاد كړى دى او په شرعى دليل باندى اتكاء نه لرى.

وَالله المستعان وعليه التكلان ولاحول ولاقوة الا به.

اما كوم چى په رسول الله صلى الله عليه وسلم باندى درود

١- دقيامت په ورځ به زه هغه څوك يم چى دټولونه به لومړى دقبر څخه پورته كيږم، او زه به لومړى شخص يم چى سفارش به كوم او زه به لومړى شخص يم چى شفاعت به مى قبول شى. عليه من ربه افضل الصلوة والسلام.

او سلام ویل دی هغه بی له شکه دتقرب حاصلولو غوره طریقه او نیك عمل دی لکه چی الله پاك فرمایلی دی: انَّ اللّهَ وَمَلٰئِكتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يٰاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيهِ وَسَلِّمُوا تَسلِيمًا[١].

او درسول الله صلی الله علیه وسلم فرمان دی: من صلی عليّ واحدة صلى الله عليه بها عشرا[٢] او دا په هروخت کښی جائز او مشروع عمل دی او بالخصوص دهر لمانځه نه وروسته یی په ویلو باندی زیات ټینګارشوی دی، او حتی چی دډیرو علماء په نزد باندی دهرلمانځه په روسته نی قعده کښی ددرود لوستل یو وجوبی امر دی، او په نورو ډیرو ځایونو کښی بیا درود ویل لکه چی یو زیات شمیر احادیث وریاندی دلالت کوی سنت موکده دی، مثلاً د آذان ویلو وروسته، درسول الله صلی الله علیه وسلم دمبارك نوم اخستلو په وخت کښی، او دارنګه دجمعی په شپه او ورځ کښی شو.

١- بیشکه الله پاك او پریښتی پرنبی علیه السلام باندی درود وایی، ای مؤمنانو تاسی پرهغه باندی دیر درود او سلام ولولئ.

٢- چاچی پرماباندی یوځل درود ووایه الله پاك په هغه باندی لس واری درود او رحمت لیږی.

دالله پاك څخه سوال كوو چی مونږ او ټولو مسلمانانو ته په دين باندی دپوهيدو او ثبات توفيق راكړی او دنبوی سننو مطابق راته عمل په برخه كړی او له هر راز بدعاتو او خرافاتو څخه مو په امان كښی وساتی اِنَّهُ جَوَّادُ كَرِيمٌ وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمَ عَلٰى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ والِهِ وصَحبِهِ اَجمَعِين.

دوه يمه رساله

دمعراج دشپې درناوی او په دغه مناسبت دخاصو مراسمو ترسره کولو حکم.

الحمد لله والصلوة و السلام على رسول الله وعلى اله وصحبه. امّا بعد: په دی کښی شك نشته چی د معراج واقعه درسول الله صلی الله علیه وسلم په صداقت باندی روښانه او څرګند دلیل دی، او دالله تعالی په وړاندی درسول اکرم صلی الله علیه وسلم دشان او منزلت په برخه کښی ښکاره ثبوت دی لکه چی همدغه واقعه دالله تعالی په بی ساره قدرت او په ګردو مخلوقاتو باندی د ده دعلو او اوچت والی په باب یوستر دلیل هم دی. الله جل جلاله په دی هکله داسی فرمایلی دی:

سُبْحَانَ الَّذِيْ اَسْرٰى بِعَبْدِهٖ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصٰى الَّذِيْ بٰارَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِيَهٗ مِنْ اٰيٰتِنَا اِنَّهٗ هُوَالسَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ[۱] .

---

(۱) بنی اسرائیل: (۱) پاك دی هغه ذات چی خپل بنده (محمد) یی بیولی ؤ په یوه شپه کښی یعنی په یوه برخه دشپه کښی د مسجد حرم څخه تر مسجد اقصی پوری، هغه چی مونږ برکت اچولی دی ګرد چاپیره دهغه او دغه بیول د محمدﷺ د دی لپاره ؤچی وښایو مونږ ده ته ځنی دخپلو دلائلو څخه بیشکه چی دغه الله همدی ښه اوریدونکی او لیدونکی دی.

درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه په تواتر سره ثابته شوی ده چې دی اسمانو نوته پورته بوتلل شو. دټولو اسمانونو دروازی ورته بیرته شوی ان تردی چې داووم اسمان څخه تیر شو، او خپل پالونکی یې

ورسره دهغه څه متعلق خبری وکړی دکوم شی چې ئی اراده درلوده، او الله تعالی وریاندی پینځه لمونځونه فرض کړل، او دغه لمونځونه ابتداءً الله پاك پنځوس فرض کړی و، خود رسول الله صلی الله علیه وسلم دټینګار او بیا بیا مراجعی په سبب چې هر واربه ئی دالله تعالی نه د تخفیف سوال کاؤ پینځه لمونځونه پاتی شول چې په فرضیت کښی پنځه دی او په اجر ۱ وثواب کښی پنځوس دی ځکه دیوی نیکی پرځای الله پاك لس برابره بدله او ثواب ورکوی. فلله الحمد والشکر علی جمیع نعمه.

دغه شپه په کومه کښی چې داسراء او معراج واقعه پیښه شوی ده په صحیح احادیثو کښی ددغه شپی تعین نه دی راغلی او ټول هغه روایات چې ددغه شپی په تعین کښی وارد دی دحدیث دفن پوهانو په نزد باندی هغه درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت نه دی او داچې الله پاك دغه شپه

دخلکو څخه هیره کړی ده په دی کښی هم دالله پاك دیر لوی حکمت دی او فرصاکه دمعْراج دشپی تعین هم ثابت شیٔ مسلمانانو له جائز نه دی چی دغه شپه دعبادت اوریاضت لپاره خاص وګرځوی او یا په دغه شپه کښی دخاصو مراسمو په ترڅ کښی محفلونه جوړ کړی، ځکه نبی علیه السلام او دهغه اصحابو رضی الله عنهم په دغه شپه کښی نه کوم محفل او مجلس جورکړی ؤ او نه ئی هغه دکوم شی دپاره خاص کړی وه، نوکه په دغه شپه کښی محافل جوړول او په خاصو مراسمو سره ددغه شپی لمانځل شرعی حکم وائی نو خامخا به رسول الله صلی الله علیه وسلم خپل امت ته قولا او یافعلا دهغی بیان کړی وی او که درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ددغه شپی داهتمام متعلق کوم شی واقع شوی وای نو هغه به معلوم او مشهور وی او صحابه کرامو به خامخا مونږ ته دهغی نقل او روایت کړی وی ځکه هغوی په پوره امانت داری سره دخپل پیغمبر محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ټول هغه څه نقل کړی دی چی امت مسلمه ورته اړتیا لری، ددین په باره کښی له هغوی نه هیڅ کمی نه دی شوی بلکښی هغوی دهر نیك کارکولوته سبقت او وړاندی والی کړی دی نوکه په دغه

شپه کښې ددغه شپې دتعظيم په خاطر په خاصو مراسمو سره غونډه او جشن نيول مشروع طريقه وائي، نو صحابه کرامو به ترټولو خلکو ځخه مخکښې دغه عمل ته اقدام کړی وای،او رسول الله صلی الله عليه وسلم ناصح ترين دخلکو دی، او درسالت پيغام يې په بشپړه توګه سره رسولی دی او امانت يې ادا کړی دی، نو که چيرته ددغه شپې درناوی او مجلسونه جوړول پکښې دالله تعالی ددين داحکامو ځخه وای، نو رسول الله صلی الله عليه وسلم به ضرور د هغې بيان کاؤ او پټ به يې نه پريښوده خو کله چې په دی برخه کښې دهيځ کوم شی ثبوت دشارع له خوا نشته نو دا په داګه شوه چې ددغه شپې تعظيم او محفلونه جوړول په دغه شپه کښې د اسلام ځخه نه دی ځکه الله پاك ددغه امت لپاره خپل دين مکمل کړی او نعمت يې ورله پوره کړی دی او دهغه چاپه هکله يې کرکه ښودلې ده چې په دين کښې هغه ځه معمول ګرځوی کوم چې الله پاك دهغې دکولو اذن نه وی کړی الله پاك دخپل مبين کتاب دمائدې په سورت کښې داسې فرمايلی دی: اَليَومَ اکمَلتُ لَکُم دِينَکُم واَتمَمتُ عَلَيکُم نِعمَتِي وَرَضِيتُ لَکُمُ الاِسلاَمَ دِينًا۰دغه راز دشورې په سورة کښې الله(ج) فرمايلی دی: (اَم لَهُم شُرکَاءُ

شَرَعُوا لَهُم مِنَ الدِّينِ مَالَم يَاذَن بِهِ اللهُ ولولاكَلِمَةُ الفَصلِ لَقُضِيَ بَينَهُم وَاِنَّ الظّلِمِينَ لَهُم عَذَابٌ اَلِيمٌ[۱].

او په ډيرو احاديثو کښې هم دبدعاتو نه ډځان ساتنې په باب درسول الله صلى الله عليه وسلم ارشادات موجود دي او تصريح پکښې شوې ده چې بدعات ګمراهي او ضلالت دي او داله دې امله چې اسلامي ټولنه د بدعاتو عظيم خطرته پام لرونکې اووسي او دکولو څخه يې اجتناب وکړي ددغو احاديثو له جملې څخه يو هغه حديث دى چې په صحيحينو کښې دحضرت عائشې ام المؤمنين رضى الله عنها په روايت سره موجود دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي:

(من احدث في امرنا هذا ماليس منه فهورد)(۱) او دامام مسلم په يو روايت کې داسې راغلي دي: (من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهورد)[۲] «چاچې داسې يوعمل وکړچې ځمونږ اذن

۱- شورى (۲۱) آيا دوى لره شريکان دي چې سازکړي دي هغوى د دوى لپاره له دين څخه هغه څه چې حکم نه دى کړى په هغې سره الله پاك اوکه چيرې نه وائي خبره دفيصلې نو خامخا به حکم کړى شوى ؤ په مينځ ددوى کښې، او بيشکه ظالمان به په دردناك عذاب کښې مبتلا وي.

۲- ترجمه يوځل مخکښې شوې ده.

او طریقه په کی نه وی هغه مردود دی»

دمسلم شریف په یو بل حدیث کښی دجابر رضی الله عنه روایت دی، دی وائي چی رسول الله صلی الله علیه وسلم به دجمعی دورځی په خطبه کښی فرمایل:

(اما بعد: فان خیر الحدیث کتاب الله وخیر الهدی هدی محمد صلی الله علیه وسلم وشرالامور محدثاتها وکل بدعةٍ ضلالة)[1].

حضرت عرباض بن ساریة رضی الله عنه فرمائی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه ورځ مونږ ته په دومره مؤثر اندازه سره وعظ او بیان وکړو چی په زړونوکی ورڅخه ویره پیدا شوه او سترګی ژړه غوني شوی اوخکی ترینه اوبهیدی مونږ وویل: ای دالله تعالی رسوله! معلومیږی چی ګواکی دا آخرنی او الوداعی وعظ دی نو وصیت وکړه مونږ ته، رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل:

اوصیکم بتقوی الله والسمع والطاعة وان تأمر علیکم عبد فانه من یعش منکم فسیری اختلافا کثیرا فعلیکم بسنتی وسنة الخلفاء الراشدین المهدیین من بعدی تمسکوابها وعضوا علیها

۱- ترجمه یوحل مخکسی شوی ده.

بالنواجذ واياكم ومحدثات الامور فان كل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة.

د رسول الله صلى الله عليه وسلم احاديث پدی برخه کښی ډير وارد شوی دی او دغه ډول د رسول الله صلى الله عليه وسلم داصحابو او صالحينو سلفونه هم دبدعاتو څخه دځان ساتنی په باب ويره او ترهه ثابته ده او البته داپه دی لحاظ چی بدعت په دين او اسلامی شريعت کښی دداسی يو عمل زيات والی دی چی دالله پاك اذن او حكم پکښی نشته او ديهودانو او نصرانيانو سره چی داسلام دشمنان دی مشابهت او ورته والی دی ځکه هغوی په دين کی هغه خود ساخته څيزونه راننه ايستلی ؤ چی الله پاك يی حكم نه ؤکری اوبل داچی دبدعاتو دمينځ ته راتلوله امله په نقصان اونيم ګړتيا سره داسلام دمقدس دين متهم كيدل لازميږی او هرچاته معلومه ده چی په دی کی څومره لوی فساد دی او دالله پاك ددغه مبارك قول سره مخالفت دی چی فرمائی: (اَليَومَ اكمَلتُ لكُم دِينَكُم واَتمَمتُ عَلَيكُم نِعمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الاسِلاَمَ دِينًا).

او همدارنګه درسول الله صلى الله عليه وسلم دهغو احاديثو صريح اوښکاره مخالفت دی کوم چی دبدعاتو څخه

دځان ساتني، ويري او منافرت متعلق وارد شوي دي.

زه هيله لرم هغه دلائل کوم چي مونږ ذکر کړل، ددغه بدعت يعني داسراء او معراج دشپي دجشن نيول او لمانځلو دردکولو په برخه کښي دحق مطالبه کونکي لپاره کافي او قناعت بخښونکي وي او پري پوه شي چي داعمل کوم شرعي حيثيت نه لري دځانه اضافه کړي شوي کار دي ځان لري ساتنه ورنه ضروري خبره ده، څرنګه چي الله پاك په مسلمانانو باندي نصيحت کول او دشرعي امورو بيانول واجب ګرځولي دي او دعلم کتمان او پټول ئي حرام کړي دي، نو ما غوره وګڼله چي دخپلو مسلمانانو ورونو پام دغه بدعت ته راوګرځوم کوم چي په زياترو سيمو کښي معمول او مروج دي ان تردي چي بعضو خلکو پري باندي دشرعي او ديني عمل ګومان کړي دي.

مونږ دالله پاك څخه سوال کوو چي مسلمانان اصلاح او درست کړي او دين باندي پوهيدل ئي نصيبه وګرځوي مونږ او دوي ته په حق باندي دتمسك او ثبات او دشريعت مخالف عمل په ترك او پريښودو باندي توفيق راکړي او الله پاك په دي باندي قادر او توانا دي.

وصلى الله عليه وسلم وبارك على عبده ورسوله نبينا محمد واله وصحبه.

دريمه رساله

دشعبان (برات) دمياشتى دپينځلسمى شپى دخاص درناوى او دعبادت لپاره دهمدغه شپى دتخصيص او تعين په هكله شرعى حكم.

الحمدلله: لائق دحمد او ستاينى دى هغه ذات چى زمونږ لپاره ئى خپل دين كامل كړى دى او پرمونږ باندى ئى دخپلو نعمتونو پوره پيرزونه كړى ده، درود او سلام دى وى دالله پاك په نبى او رسول رحمة للعلمين محمّد صلى الله عليه وسلم باندى.

اما بعد: الله پاك په قرآن كريم كښى فرمايلى دى:

اَليَومَ اكمَلتُ لكُم دِينَكُم وَاَتمَمتُ عَليكُم نِعمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الاِسلاَمَ دِينًا[1] بيا سورة شورى كښى فرمائى:

(اَم لَهُم شُرَكَآءُ شَرَعُوا لَهُم مِّنَ الدِّينَ مَالَم يَاذَن بِهِ اللّهُ)[2]

وفى الصحيحين عن عائشة رضى الله عنها عن النبى صلى

۱-۲- ددى ټولو ترجمه په لومړۍ رساله كښى مكمله شوى ده.

الله علیه وسلم انه قال: (من احدث فی امر نا هذا مالیس منه فهورد)

یعنی چاچی دمحمد رسول الله صلی الله علیه وسلم په دین کښی نوی کار اضافه کړو هغه کار مردود او قابل دمنلو نه دی او دمسلم شریف په یو روایت کی داسی راغلی دی:

(من عمل عملا لیس علیه امرنا فهورد) یعنی چاچی داسی یوعمل وکړ چی څما دطریقی او عمل مطابق نه وی مردود دی.

وفی صحیح مسلم عن جابر رضی الله عنه ان النبی صلی الله علیه وسلم کان یقول فی خطبته یوم الجمعة، اما بعد: فان خیرَ الحدیث کتاب الله و خیرَ الهدی هدی محمّد صلی الله علیه وسلم وشرَّ الامور محدثاتها وکل بد ضلالة.

په دغه برخه کی آیاتونه او احادیث زښت زیات دی چی ټول صراحة په دی باندی دلالت کوی چی الله پاك سبحانه وتعالی یقیناً ددغه امت لپاره خپل دین مکمل کړی او نعمت یی وریاندی تمام کړی دی او رسول الله صلی الله علیه وسلم ددغه جهان څخه هغه وخت رحلت وکړ چی دین یی په بشپړ توګه سره ورساؤ او دخپل امت لپاره یی ټول هغه څه چی الله

پاك ددغه امت لپاره داقوالو او افعالو په ساحه کښې مشروع گرځولی ؤ بیان کړل، او داخبره یې واضحه کړې ده چې ټول هغه ډول اعمال اوکارونه چې خلك یې دده درحلت نه وروسته ایجاد کړي او اسلام ته یې منسوب کړي هغه که اقوال وي او که اعمال وي ټول بدعت او مردود دي، ولوکه دغه عمل یې په ښه نیت باندې هم کړی وي.

درسول الله صلی الله علیه وسلم صحابۆ او ددوی نه وروسته نورو اسلامي علماؤ دغه حقیقت درك کړی وو نو ځکه یې دبدعاتو په هکله کرکه او خوف درلوده او ځانونه یې ورنه ساتل، ابن وضاح، طرطوشي ابوشامه او داسې نورو علماؤ چاچې دبدعاتو په رداو دسنتو په اتباع کښې کتابونه لیکلي دي ټولو په دغه برخه کښې بحث او څیړنه کړې ده.

دبرات یعنې دمحفلونو په ترڅ کښې دشعبان دمیاشتې دپنځلسمې شپې درناوی او دغه ورځې (دشعبان ۱۵ نیټې) ته دروژې نیولو لپاره اختصاص ورکول دهغو بدعاتو له جملې څخه یو بدعت دی چې دځنو خلکو لخوا رامینځ ته شوی دی، او هیڅ داسې دلیل چې داعتماد وړوی دهغي په ثبوت باندي وجود نه لري اکر چي ځني احادیث ددغه شپي په فضیلت کښي وارد دي

خو هغه ضعیف دي ددي ور نه دي چه اعتماد وربانديي وشي،
او کوم احادیث چی په دغه شپه کښی په نسبت سره نوروته
دلمونځ کولو دفضیلت په باب وارد دی هغه کرد موضوعی او
مختلق دی لکه چی ډیرو پوهانو دیته دخلکو پام اړولی دی
روسته به ان شاء الله ددوی دکلام یو قسمت ذکر شی. دشام او
بعضونورو سمو دځنو سلفو آثارهم ددغه شپی دفضیلت په هکله
شته خود جمهورو علماؤ په دی اتفاق دی چی په دغه شپه کښی
خاص قسم مجالس او محفلونه ترتیبول بدعت دی.

او هغه احادیث چی ددغه شپی په فضیلت کښی وارد دی
هغه ټول ضعیف دی او ځنی ئی موضوعی هم دی، ددغو علماؤ
له جملی څخه یو هم حافظ ابن رجب دی چی په خپل کتاب
(لطائف المعارف) او ځنو نورو کتابونو کښی یی دغه ټکی ته
په ګوته نیولو سره خلك متوجه کړی دی.

او په ضعیفو احادیث باندی صرف دهغو عباداتو په برخه کښی
کوم چی اصل ئی په صحیح دلائلو سره ثابت وی، عمل کولی
شی.

اما دشعبان په پنځلسمه په اصطلاح دبرات په شپه کښی
دخاصو مراسمو دترتیب او محفلونو جوړولو دثبوت په هکله

کوم صحیح دلیل وجود نه لری چی ضعیفه احادیث بیا دهغی په څنګ کښی مؤثر واقع شی.

دغه ارزښتناکه قاعده شیخ الاسلام ابن تیمیه(رح) ذکر کړی ده، او زه په دغه مسئله کښی دځنو علماؤ اقوال رانقل کوم ترڅو ددلائلو دمخی ددغی مسئلی په باب معلومات حاصلی کړی.

ټول علماء په دی متفق دی چی دخلکو په مینځ کښی دمتنازع فیه مسائلو وړاندی کول دحکم معلومولو دپاره دالله تعالی کتاب او درسول الله صلی الله علیه وسلم احادیثو او سنتوته واجب دی ترڅو ولیدل شی چی دالله تعالی په کتاب قرآن عظیم الشان او درسول الله صلی الله علیه وسلم په احادیثو اویا په دغو دوارو کښی ددغه مسئلی په باب څه حکم دی: که په قرآن کریم او احادیثو کښی او یا په یو ددغو دواړو کښی یی حکم موجود ؤ، نو دادشریعت حکم دی عملی کول یی واجب دی او که چیرته ددی دواړونه مخالف ؤ نو بیا ترک او پریښودل یی واجب دی، او هغه عبادات چی په قرآنِ کریم او سنتو کی دهغی دمشروعیت په باب کوم دلیل موجود نه وی نو بیا خلکو ته ددغه عمل دکولو پلوری دعوت ورکول او خوبائی

بیانول خویی لاڅه کی، ځکی چی په خپله دغه عمل بدعت دی کول ئی هیڅ جواز نه لری. لکه چه اللهﷻ په سورة النساء کی فرمایلی دی:.

یَاَیُّهَا الَّذِینَ اٰمَنُوا اَطِیعُوا اللّٰه وَاَطِیعُوا الرَّسُولَ وَاُولیِ الاَمرِمِنکُم فَاِن تَنَازَعتُم فِی شَیءٍ فَرُدُّوهُ اِلیَ اللّٰهِ وَالرَّسُولِ اِن کُنتُم تُؤمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالیَومِ الاٰخِرِ ذٰلِكَ خَیرٌ وَّ اَحسَنُ تَاوِیلاً ۰

همدارنکه الله پاك په سورت شوری کښی فرمائی:

(وَمَا اختَلَفتُم فِیهِ مِن شَیءٍ فَحُکمُهُ اِلیَ اللّٰهِ)

او په سورت آلعمران کښی فرمائی:

قُل اِن کُنتُم تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِی یُحبِبکُمُ اللّٰهُ وَیَغفِرلَکُم ذُنُوبَکُم[1] ۰

بل ځای سورت نسآء کښی الله تعالی فرمائی:

فَلاَ وَرَبِّكَ لاَیُؤمِنُونَ حَتّٰی یُحَکِّمُوكَ فِیمَا شَجَرَ بَینَهُم ثُمَّ لاَ یَجِدُوا فِی اَنفُسِهِم حَرَجاً مِّمَّا قَضَیتَ وَیُسَلِّمُوا تَسلِیماً ۰

په دی برخه کسی آیاتونه زښت زیات دی او ټول صراحة

۱- ووایه دوی ته که چیری یی تاسی چی محبت کوی له الله تعالی سره نو ځما متابعت وکړئ الله تعالی به تاسو سره محبت وکړی او ګناهونه به مو درمعاف کړی او الله مغفرت کونکی او ډیر رحم والا دی.

په دی دلالت کوی چی داختلافی مسائلو حکم دکتاب الله (قرآن کریم) او درسول الله صلی الله علیه وسلم داحادیثو له مخی معلومول واجب دی او بیا پردغه حکم باندی رضا او خوښی څرګندول هم واجب دی او هم دغه دایمان تقاضا ده چی دبندګانو دپاره په کښی هروخت فائده اوګټه ده او داخرت لپاره دکامیابی او سعات سبب دی.

حافظ ابن رجب په خپل کتاب (لطائف المعارف) کښی ددغه مسئلی په هکله دخپل هغه کلام په تعقیب چی مخکښی ذکر شوی دی وائی:

دشام والا څنو تابعینو لکه خالد بن معدان، محکول، لقمان بن عامر، او څنونورو به دشعبا ن دمنځنی (پنځلسمی) شپی خاص تعظیم او درناوی کاؤ، او په دغه شپه کښی به ئی په عبادت کښی ډیره زیاته سعی او کوښښ کولو، او بیا نورو خلکو ددغه شپی دفضیلت او تظعیم په هکله دهغوی پیروی وکړه او داسی ویل شوی دی چی دوی ته په دی برخه کښی اسرائیلی روایات رسیدلی ؤ، اما کله چی په نورو ملکونو کښی ددوی دغه عمل شهرت ؤموندہ نو دخلکو ترمنځ په کښی اختلاف پیدا شو، چا ددوی عمل دحجت په توګه ومنلو او

ددغه شپې په تعظیم کښې یې دهغوی سره موافقت وکړو لکه دبصرې او نورو سیمو ځنې عابدین شول، ولې دحجاز زیاتره علماؤ چې له دې جملې نه عطاء او ابن ابی ملیکه هم دي دهغې نه انکار وکړ،او دمدینې منورې فقهاؤ قول چې هغه دځنو مالکینو اوبعضو نورو علماؤ قول هم دی عبدالرحمن بن زید بن اسلم ئې داسې نقل کوي چې هغوی ویلې دي: داټول بدعت دی اساس نلري. او دشام دعلماؤ په منځ کښې ددغه شپې دعبادت متعلق اختلاف دی او دوه قوله نقل شوي دي:

۱- یو قول دا دی چې په دغه شپه کښې په اجتماعي توګه سره عبادت کول په جماعت کښې مستحب عمل دی لکه خالد بن معدان، لقمان بن عامر او بعضې نورو به په دغه شپه کښې ښه کالي واغوستل، خوش بوی به یې استعمال کړه، سترګې به ئې په رنجو توری کړې او شپه به ئې په جماعت کښې په قیام (عبادت کولو) تیره کړه اسحق بن راهویه په دغه عمل کښې ددوی سره توافق درلوده او په جماعتونو کښې یې په اجتماعي توګه سره عبادت کولو دشعبان په پنځلسمه شپه (برات) کښې بدعت نه بلل. حرب الکرمانی په خپلو مسائلو کښې دده قول رانقل کړی دی.

۲- یو تعداد نور علماء وائی چی: په دغه شپه کښې دماخستن لمانځه نه بعد په خاصه توګه جماعتونوته دلمانځه ادا کولو، قیصبوویلو اودوعا غوښتلو لپاره دخلکو راټولیدل مکروه دی، اما که په انفرادی ډول سره بدون دکوم خاص ملحوظ نه لکه دنورو شپو په شان نفلی لمونځ کوی کراهیت نه لری، دا دامام اوزاعی(رح) قول دی ځوك چی دشام امام، فقیه او پوه عالم ؤو، او ان شاء الله تعالی دا دټولو نه صحیح او حقیقت ته نږدی قول دی. ده دخپل کلام په آخر کښې ویلی دی:

دبرات یعنی دشعبان دپنځلسمی شپی دفضیلت په برخه کښې دامام احمد کوم قول نشته دی او داخترونو دشپو په باب چی کوم دوه روایات دهغه نه نقل دی دهغی نه هم په یو روایت کښې داخترونو په شپو کښې په اجتماعی ډول سره عبادت کول مستحب نه دی کنل شوی ځکه چی درسول الله صلی الله علیه وسلم او دهغه اصحابو څخه په دی هکله کوم شی نقل شوی نه دی، او په بل روایت کی ئی ورته مستحب ویلی دی هغه هم لدی امله چی عبدالرحمن بن یزید ابن الاسود چی تابعی ؤ دغه فعل ئی کړی ؤ. همدارنګه دشعبان په پنځلسمه شپه کښې دخاص قسم عبادت په باره کښې درسول الله صلی الله علیه وسلم او

صحابه کرامونه کوم شی ثابت دی صرف دومره قدری ثابته ده چی دتابعینو یوی ډلی کوم چی دشام دفقهاؤ د جملی څخه ؤو داعمل یی کاؤ دحافظ ابن رجب دکلام مقصد پائی ته ورسیده.

دا دده لخوا په دی حقیقت باندی تصریح کول دی چی درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه او همدارنګه دصحابه رضی الله عنهم نه دشعبان دمنځنی شپی دفضیلت په باب کوم ثبوت نشته.

هغه رأی چی امام اوزاعی(رح) اختیار کړی ده او په انفرادی شکل سره یی دافرادو عبادت کولو ته په دغه شپه کښی مستحب ویلی دی او بیا حافظ ابن رجب هم دغه قول غوره کړی دی، داغریب او ضعیف قول دی، ځکه دکوم شی مشروعیت چی په صحیح دلائلو ثابت نه وی نو مسلمان دپاره ددغسی عمل دکولو جواز نشته، ان که هغه یواځی کوی او که دنورو سره ئی په جمعه کوی پټ ئی کوی او که ښکاره ئی کوی، ځکه درسول الله صلی الله علیه وسلم داقول چی فرمائی: (من عمل عملا لیس علیه امرنا فهورد) عام دی، همدارنګه دلائل چی په رد دبدعاتو کښی وارد دی او خلك دبدعاتو

دکولو څخه منع کوی عمومیت لری.

امام ابوبکر طراطوشی رحمه الله په خپل کتاب (الحوادث والبداع) کښې ویلی دی: ابن وضاح دزید بن اسلم څخه روایت کوی چی ده وویل: (مونږ دخپلو فقهاؤ او مشائخو نه هیڅ څوک داسی ندی لیدلی چی د شعبان دپنځلسمی شپی خاص قسم اهتمام ته ئی توجه کړی وی او فضیلت ئی ورله بیان کړی وی او نه ئی دمکحول حدیث ته کوم التفات کاؤ او نه ئی دغه شپه په نورو شپو باندی غوره او بهتره ګڼله.

ابن ابی ملیکه ته چا وویل: زیادالنمیری وای چی دشعبان دپنځلسمی شپی دعبادت اجر او ثواب دلیلة القدر داجر او ثواب سره برابر دی (فقال لو سمعته وبیدی عصا لضربته، ویئی ویل: که ځما په لاس کښې امسا وای او داخبره می ترینه اوریدلی وائی نو خامخا به می پری وهلی وی، «زیاد» یو قیصه خوان شخص ؤ چی قیصی به ئی بیانولی.

علامه شوکانی رحمه اللّٰه په (الفوائد المجموعه) کښې داسی ویلی دی: یا علیُّ من صَلّی مائة رکعةٍ لیلة النصفِ من شعبان یقرأ فی کل رکعةٍ بفاتحةِ الکتاب وقل هو اللّٰه احد عشر مرات الاّ قضی اللّٰه له کل حاجة... الخ «ای علی چاچی دشعبان

په پنځلسمه شپه کښی یوسل رکعاتونه لمونځ وکړو او په هر رکعت کښی یوولس ځلی فاتحه (الحمد) او قل هو الله احد (سورت اخلاص) ولولی، ټول حاجتونه به ئی الله پاك پوره کړی» دغه روایت بی له شکه موضوعی دی او رجال یعنی راویان یی ټول مجهول دی. داحدیث دویمه او دریمه طریقه هم روایت شوی دی خوټول موضوعی دی او روات ئی مجهول دی او په مختصر کښی ویلی دی: (حدیث) (صلوة نصف شعبان باطل) یعنی دغه دشعبان د پنځلسمی (منځنی شپی) دفضیلت حدیث باطل دی، او په ابن حبان کښی دحضرت علی رضی الله عنه حدیث (اذا کان لیلة النصف من شعبان فقوموا لیلها وصوموا نهارها) یعنی کله چی دشعبان پنځلسمه شپه وی نو په شپه کښی یی عبادت وکړی او په ورځ کښی یی روژه ونیسی، ضعیف دی او ددیلمی او ځنو نورو په نزد باندی موضوعی دی او په دری واړه طریقو کښی یی ټول راویان مجهول او ضعیف دی. همدغه راز دی وای ده دولس رکعاتونو والا روایت چی دیرش کرتی سورت اخلاص لوستل پکښی راغلی دی، او همدارنګه دڅوارلس رکعاتونو والا روایت دواړه موضوعی دی.

دفقهاؤ يوجماعت لكه صاحب داحياء دځنو نورو په شمول
او همدارنګه بعضی مفسرين په دغه حديث باندی تيروتی دی
او دشعبان دپنځلسمی شپی دلمانځه متعلق يی په مختلفو طريقو
سره روايتونه نقل کړی دی، حال داچی ټول باطل او موضوعی
دی،او دا دحضرت عائشی ام المؤمنين رضی الله تعالی عنها
دهغه حديث سره کوم چی ترمذی روايت کړی دی او پکښی
درسول کريم صلی الله عليه وسلم بقيع ته تلل او په نيمه شپه
کښی ددنيا اسمان ته درب العزت نزول چی دبنی کلب دميږو د
وړيوو څخه زياتو خلکوته بخښنه او مغفرت کول ذکر، دی
منافات نه لری ځکه چی دخبرو او بحث موضوع دشعبان
دپنځلسمی شپی ددغه خاص قسم صلوت اوعبادت په برخه
کښی ده، سره له دی چی دعائشی ام المؤمنين رضی الله تعالی
عنها په دغه حديث کښی ضعف او انقطاع هم ده، او حديث
دعلی رضی الله عنه چی ددغه شپی دقيام (عبادت) په باب
مخکښی ذکر شو او دتير شوی تحقيق له مخی پکښی ضعف هم
دی ددغه ډول لمانځه دبطلان سره منافات نه لری- انتهی
المقصود-

حافظ عراقی ويلی دی: هغه حديث چی دشعبان دمنځنی

شپې ددغه لمانځه متعلق روایت شوی دی موضوعی او په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندی دروغ ویل دی.

امام نووی په کتاب (المجموع) کښې ویلی دی: (الصلوة المعروفة بصلوة الرغائب وهی اثنتاعشرة رکعة بین المغرب والعشاء... الخ یعنی درجب دمیاشتی دلومړی جمعی داولی شپې دماښام اوماخستن ترمنځ لمونځ چی دولس رکعتونه دی او په صلوة الرغائب سره شهرت لری، او دشعبان دمنځنی (ینځلسمی) شپې لمونځ چی تقریبا یوسل رکعتاته دی، دا دواړه لمونځونه بدعت او ناروا دی، اګر چه په قوت القلوب او احیاء علوم الدین کتابونو کښې یی یادونه شوی ده، خو پکار دادی چی نه په دی ځوك وغولیږی او نه په هغه حدیث ځوك تیروخوری چی په دغه دواړه کتابونو کښې ذکر شوی دی ځکه چی دا ټول باطل او بی اساسه دی.

او بعضی ائمه چی ددغه مسئلی دحکم متعلقورباندی اشتباه راغلی ده او ددغه شپو ورځو په باب یی داستحباب حکم کړی دی او رسالی یی لیکلی دی. دا ددوی غلطی ده ځوك دی ورباند نتیرنه وځی.

امام ابوعبدالرحمن بن اسماعیل المقدسی په دی برخه کښې

يوارزښت ناك كتاب ليلكي دی او ددی دواړو دبطلان په هكله یی پكښی مطالب په ډیر اوچت انداز سره ځائی په ځای كړی دی، دغه راز دنورو علماؤ اقوال زښت زيات موجود دی خو مونږ په دی خاطر چی خبره ډیره اوږده نه شی رانقل مونكړل، او ښائی هغه څه چی مونږ یی مخكښی یادونه وكړه دحقیقت معلومولو لپاره كافی او قناعت بخښونكی وی.

د ذكر شوو آیاتونو نبوی احادیثو او دعلماؤ او پوهانو دتحقیق او كلام څخه دحق پلټونكو لپاره دا په ډاګه شوه چی دشعبان دمیاشتی په منځنی شپه كښی دلمانځه او نورو اعمالو داجراء كولو لپاره مجلسونه ترتیبول، او ورځی له یی دروژی نیولو لپاره تخصیص وركول دزیاتره علماؤ په نزد باندی بدعت او ناروا دی او په سپیڅلی شریعت كښی د هغی كوم ثبوت او اصل نشته بلكښی داهغه قسم عمل دی چی دصحابه ؤ رضی الله عنهم دزمانی څخه وروسته په اسلام كښی اضافه سوی دی او د الله تعالی دغه قول چی فرمایی: (اَلیَومَ اَكمَلتُ لَكُم دِینَكُم) او په دغه معنی سره نور آیاتونه. او همدارنكه داقول دنبی اكرم صلی الله علیه وسلم چی فرمائی: (من احدث فی امرنا هذا مالیس منه فهورد) او دغه ډول نور احادیث په دی

مسئله کښې او نورو مسائلو کښې دحق پیروانو لپاره کفایت کوی.

په صحیح مسلم کښې دابوهریره رضی الله عنه څخه روایت دی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم ؤفرمایل:

(لاتخصوا لیلة الجمعة بقیام من بین اللیالی ولاتخصوا یومها بالصیام من بین الایام الا ان یکون فی صوم یصومه احدکم) [١].

نو که چیرته په شپو کښې کومه شپه دعبادت دپاره خاص کول جائز وائی نو دټولو څخه دجومی دشپې تخصیص بهتر اوغوره ؤ ځکه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دسیئي احادیثو نه دجومی دورځی فضیلت ثابت دی خو کله چی رسول الله صلی الله علیه وسلم دجومی دورځی تخصیص منع کړی دی نو د نورو ورځو تخصیص په طریق اولی سره ناجائز او ناروا دی. بناءً دعبادت لپاره دهیڅ شی تعین او ټاکل جواز نلری مگرداچی کوم سیي دلیل په تخصیص دوخت او زمانی باندی

١- په شپو کښې دجومی شپه دقیام او عبادت لپاره مه ټاکی او په ورځو کښې دجومی ورځ دروژې نیولو دپاره مه تخصیصه وی مگر داچی یوکس مو دجومی نه مخکی ورځ روژه نیولی وی نو بیا ورسره دجومی دورځی روژه نیول باك نلری.

وجود ولري. دليلة القدر او رمضان په مبارکو شپو کښې چې قيام يعنې عبادت کول مشروع امر ؤ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم دهغې خبرورکړ او خپل امت ته ئې په دغو شپو کښې دعبادت دفضيلت پر باب بيان وکړ او په خپله ئې هم دغه فعل انجام کړ دبخاري او مسلم حديث چې رسول الله صلی الله عليه وسلم پکښې فرمايلي دي: (من قام رمضان ايمانا واحتسابا غفرالله له ماتقدم من ذنبه)[1] په دي باندې دلالت کوي.

نوکه چيرته دشعبان دمياشتې دپنځلسمې شپې يا درجب دلومړۍ جومې او له شپه اويا داسراء او معراج د شپې تخصيص د خاصو مراسمو، محفلونو يا دکوم عبادت لپاره جائز او مشروع امر وي نو خامخا به رسول الله صلی الله عليه وسلم خپل امت ته په دغه برخه کښې هدايت ورکړی وای. او يا به ئې په خپله کړی وی، او که رسول الله صلی الله علين وسلم داکار په خپله کړی وی نو صحابه کرامو رضی الله عنهم به خامخا

١- چاچې درمضان په شپو کښې محضې دايمان او ثواب په خاطر قيام (عبادت) وکړ ، نو الله پاك به ورته ټول ګناهونه معاف کړی او چاچې دليلة القدر په شپه کښې خالص دايمان او ثواب په نيت عبادت وکړ الله پاك به ورته دتولو مخکنی کناهونو بخښنه وکړي.

امت مسلمه ته دهغی نقل او بیان کاږ او پټ به یې نه پرینږدو ځکه صحابه کرام د انبیاء علیهم السلام نه بعد بهترین او ناصح ترین د خلکو دی الله پاك دی درسول الله صلی اللهٔ علیه وسلم د اصحابه نه راضی شی او الله پاك دی دوی راضي او خوشحاله کړی.

د علماؤ دکلام څخه چی مخکښی تیرشو دامعلومه شوه چی رسول الله صلی الله علیه وسلم او دهغه اصحابو رضی الله عنهم څخه‌درجب داولی جومی دلومړی شپی او د شعبان د منځنی شپی د فضیلت په باب کوم دلیل نشته نو دا ثابته شوه چی ددغو شپو ددرناوی په خاطر خاص قسم محافل او مجلسونه جوړه ول بدعت او ناروا دی، په همدغه ترتیب درجب اوه ویشتمه شپه چی ځینی خلك ئی داسراء او معراج شپه بولی دعبادت دپاره خاص کول جواز نه لری لکه څنګه چی دتیر شوو دلائلو دمخی ددغه شپی داهتمام په مناسبت محفلونه جوړول جواز نلری، او دعلماؤ سَبِی قول دادی چی دغه شپه پته ده چاته معلومه نه ده، او چاچی ویلی دی چی درجب اوه ویشتمه شپه د «معراج» شپه ده دایو باطل قول دی او په سَبِی احادیثو کښی ددی کوم اساس نشته.

مونږ دالله پاك څخه سوال کوو چې مونږ او ټولو مسلمانانوته په مسنونه طريقو باندې دثبات او عمل کولو توفيق راکړي او دهغو طريقو څخه مو وساتي چې درسول الله صلى الله عليه وسلم دطريقو پرخلاف دي.

وصلى الله تعالى على عبده ورسوله نبينامحمد وعلى اله وصحبه اجمعين.

التحذيـــر من البـدع

تاليف سماحة الشيخ

عبدالعزيز بن عبدالله بن باز

(بلغة البشتو)

التحذير من البدع

تاليف سماحة الشيخ

عبدالعزيز بن عبدالله بن باز

(بلغة البشتو)

المملكة العربية السعودية

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

ت: ٤٨٢٦٤٦٦/٤٨٨٤٤٩٦ فاكس ٤٨٢٧٤٨٩ - ص.ب ٣١٠٢١ الرياض ١١٤٩٧

بشتو

٢٩